

Rakennuksen käyttötarkoituksen muutoksen edellytykset - case toimistorakennus

Rakentamisen kiertotalouden ajankohtaispäivä 16.11.2023
Kalevi Saarela, Ramboll Finland Oy

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Hankkeen tausta

Rakentamislaki tuo uusia olennaisia teknisiä vaatimuksia rakentamiseen, mm. rakennuksen elinkaariominaisuuksiin.

Toimistorakennusten käyttöasteet ovat viimevuosina Suomessa laskeneet.

Vajaakäytöllä olevien rakennusten muuttaminen asuinkäyttöön voisi pidentää näiden elinkaarta.

Ympäristöministeriön Ramboll Finland Oy:ltä tilaamassa selvityksessä kartoitettiin tekijöitä, jotka edistävät ja estävät toimistorakennusten käyttötarkoituksen muuttamista asuin- tai majoituskäyttöön.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli:

1. Luoda kokonaiskuva käyttötarkoituksmuutokseen liittyvästä toimintaympäristöstä.
2. Selvittää, mitkä tekijät estävät tai edistävät rakennuksen käyttötarkoituksen muuttamista sekä uudisrakennusten suunnittelun, että olemassa olevan rakennuskannan näkökulmasta.

Hankkeen erityisessä fokuksessa on toimistorakennusten muuttaminen asuin- tai majoituskäyttöön (asunnot, hotellit, opiskelija-asunnot, hoivapalvelut)

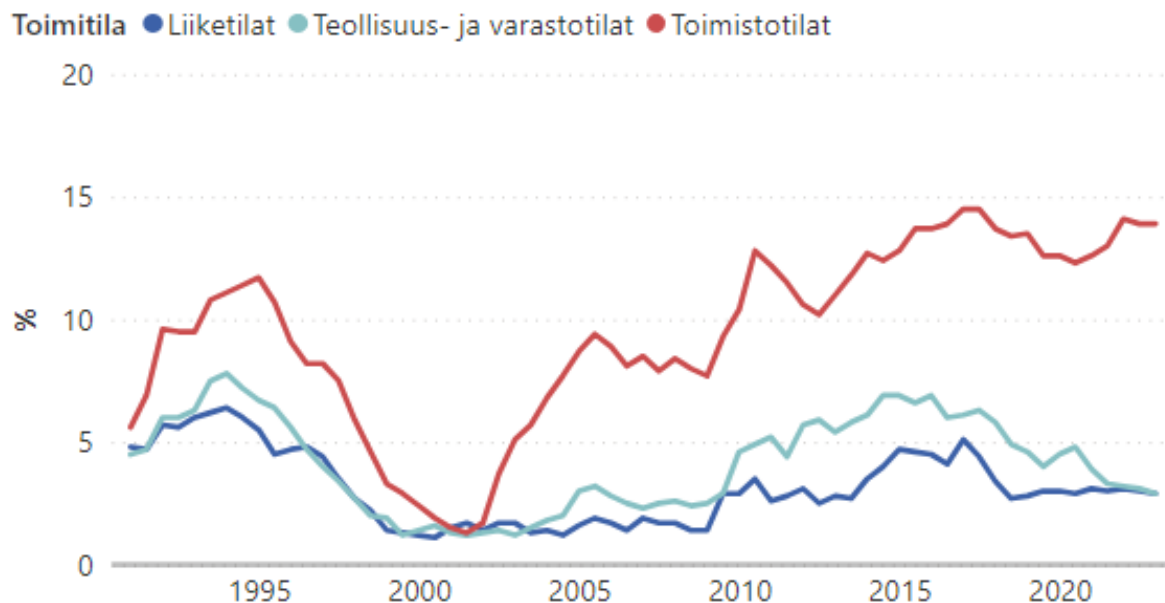
Hankkeessa tarkasteltiin konversioita kolmesta näkökulmasta:

1. Olemassa olevan rakennuskanta
2. Kaupunkirakenne ja kaavoitus
3. Uudisrakennusten suunnittelun ennakoiminen

Toimitilojen käyttöaste laskussa pääkaupunkiseudulla

Tyhjien toimitilojen osuus toimitilakannasta pääkaupunkiseudulla, %

Pääkaupunkiseudun toimitilojen käyttöaste

Pääkaupunkiseudun toimitilojen käyttöasteista on selkeästi huomattavissa muutokset Suomen taloudessa ja elinkeinorakenteessa. Viimeisen 30 vuoden aikana tyhjien toimitilojen määrä on ollut alimmillaan laman jälkeisen nousukauden myötä 2000-luvulla, kun taas piikki on nähtävissä esimerkiksi 2008 finanssikriisin seurauksena. Useissa Pohjois- ja Länsi-Euroopan suurkaupungissa vajaakäyttö on alle 6 prosenttia.

(Helsingin seudun suunnat. Catella Property. 2023.)

Selvityksen osakokonaisuudet

Kirjallisuusselvitys

Kotimaiset ja ulkomaiset tieteelliset tutkimukset
Aiheeseen liittyvä muu kirjallisuus

Työpaja

Alan keskeiset kotimaiset asiantuntijat ja vaikuttajat

Haastattelut

Kiinteistö- ja rakennusalan kotimaiset toimijat

Case-tarkastelut

Toteutetut konversiokohteet
Potentiaaliset konversiokohteet
Konversioon soveltumattomat kohteet

Loppuraportti

Selvityksen tulokset on esitetty loppuraportissa, josta on julkaistu valtioneuvoston julkaisusarjassa. Hankkeen tuloksia tullaan käyttämään sekä uudisrakennusten elinkaariominaisuuksien ohjaukseen että olemassa olevan rakennuskannan käyttöasteen lisäämisen edistämisessä.

Hankkeen temaattinen jäsenitys

- Hankkeessa jäsenettiin käyttötarkoituksen muutoksen edellytykset oikealla esitetyllä tavalla. Jäsenitys toimi tarkastelun pohjana mm. työpajassa
- Kustakin alaryhmästä haettiin keskeiset muutoksien toteutettavuuteen vaikuttavat tekijät
- Loppuraportti analysoi tekijöiden vaikutuksia

SIJAINTI JA TONTTI

Pysäköinti
Palvelut
Joukkoliikenne ja saavutettavuus
Ympäristö: rakennuskanta ja maasto
Maaperä, pilantuneet maat
Mahdolliset melu- tai hajuhaitat
Alueen identiteetti

RAKENNE JA TALOTEKNIikka

Rakenteiden kunto
Riittämätön ääneneristävyys (etenkin askel)
Ulkoseinien lämmöneristys
LVI-laitteiston päivitystarpeet
Pystyvetojen tilantarve,
Kunnallistekniikka
Yläpohjan rakenteiden kantokyky
Sähköasennusten päivitystarpeet

RAKENNUS JA TILAT

Runkosyvyys ja kerroskorkeus
Auringonvalo
Julkisivujen muokkauismahdollisuus
Ulkonäön huokuttelevuus
Aputilat, kellari
Porrashuoneet ja hissitarve
Rakennuksen sisäinen liikenne,
Pohjaratkaisun tehokuus

SÄÄNTELY JA PROSESSIT

Kaavamuutoksen läpivienti
Lisärakentamismahdollisuus
Suojelumerkinnot
Rakennuksen korkeuden
rajoutukset (lisärakentaminen)
Paloturvallisuusvaatimusten
täyttyminen
Poistumistielevyydet ja lukumäärä
Pelastaminen ulkokautta

Case-kohteet

Lönrotinkatu 30, Helsinki

- Alkuperäinen rakennusvuosi 1938
- Konversio 2018
- 41 asuntoa
- Vuokra-asuntokohde
- Poikkeamispäätös 2015

Mannerheimintie 76, Helsinki

- Alkuperäinen rakennusvuosi 1979
- Konversio 2024
- 32 asuntoa
- Omistusasuntokohde
- Alkuperäinen kaava salli konversion

Yliopistonkatu 34, Turku

- Alkuperäinen rakennusvuosi 1984
- Konversio 2022
- 127 asuntoa
- Omistusasuntokohde
- Poikkeamispäätös 2017

Case-kohteet

Retkeilijänkatu 11, Helsinki

- Alkuperäinen rakennusvuosi 2001
- Konversio 2020
- 100 asuntoa
- Opiskelija-asuntokohde
- Kaavamuutos 2018

Karjalankatu 2, Helsinki

- Alkuperäinen rakennusvuosi 1961
- Konversion mahdollisuutta tutkitaan
- Kaavamuutosta haettu 2019, valmistumassa 2023

Lauttasaarentie 8, Helsinki

- Alkuperäinen rakennusvuosi 1984
- Rakennus on purettu ja tilalle on rakennettu uudisasuntoja
- Kaavamuutos 2019

SOLID 11, Amsterdam

Arkkitehtitoimisto Tony Fretton Architects (2011)

Sijainti kaupunkirakenteessa

- Keskeinen sijainti kaupunkialueella, julkisten liikenneyhteyksien läheisyydessä, autopaikoituksen tarve vähäinen

Rakenneratkaisut

- 200 vuoden käyttöikä
- Materiaaleissa panostettu kestävyteen
  - Tiilijulkisivut
  - Betoni-/teräsrunko
  - Kivi- ja mosaiikkibetonilattiat
  - Alumiini-ikkunat

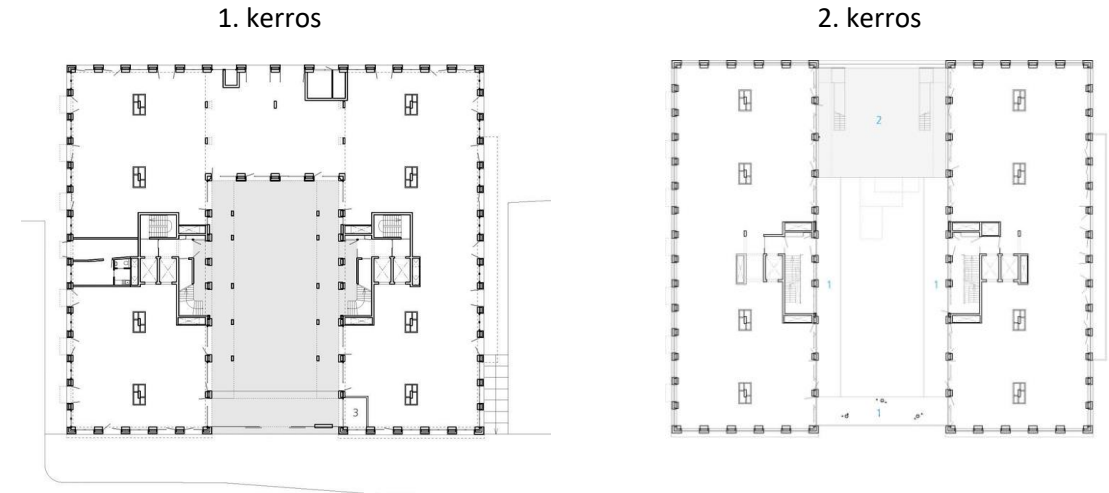
SOLID 11, kuvalähde: <https://archello.com/story/19982/attachments/photos-videos>

SOLID 11, Amsterdam

Arkkitehtitoimisto Tony Fretton Architects (2011)

Sisätilat, pohjaratkaisut ja yhteydet

- Laajuus 8000 m², 7 kerrosta
- Lasitetun sisäpihan ympärille kiertyvä pohjaratkaisu
- Sisäpiha on suunniteltu julkiseksi tilaksi, johon sijoittuu mm. kauppoja ja kahviloita. Tila on suojattu liikennemelulta ääntä eristävällä, 6 kerrosta korkealla lasiseinällä.
- Muuntojoustava rakennus on suunniteltu mahdollistamaan useita käyttötarkoituksia, esim.
  - Asuminen
  - Työtilat
  - Hotellit
  - Kaupat, kahvilat, ravintolat
  - Julkiset palvelut, esim. päiväkodit

SOLID 11, kuvälähde: <https://www.archdaily.com/207521/solid-11-tony-fretton-architects>

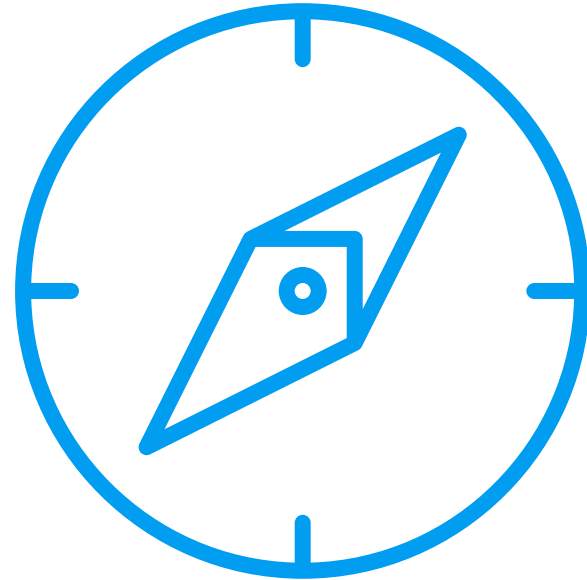

Johtopäätöksiä

- Konversion edellytyksenä on taloudellinen kannattavuus: muutostoimen ja korjaustöiden kustannukset sekä tulonmuodostusmahdollisuudet
- Korkeamman hintatason alueilla on parhaimmat edellytykset konversioille
  - alueen identiteetti ja vetovoima
  - maantieteellinen jakautuminen
- Kaavamääräyksillä, suojelumerkinnöillä ja kaupungin tavoitteilla on suuri merkitys
- Rakennuksen ominaisuuksien osalta keskeisiä tekijöitä ovat runkosyvyys, kerroskorkeus, rakenteiden kunto ja mitoitus sekä rakennuksen muoto
- Konversioiden parissa toimivien eri tahojen intressit poikkeavat toisistaan

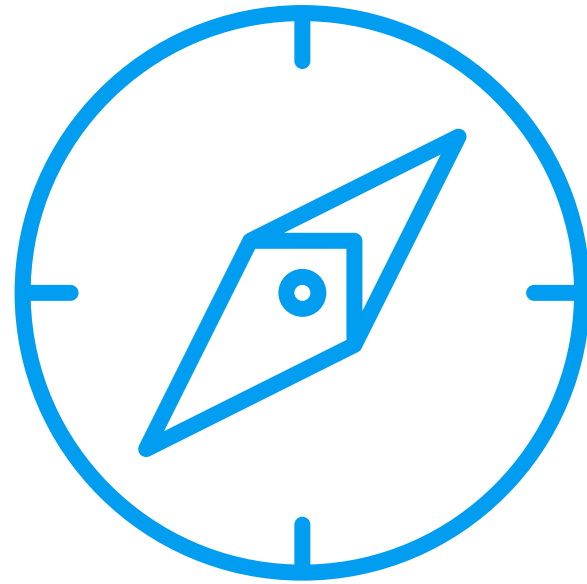
Suosituksia

- Säädosohjaukseen tarvitaan linjauksia materiaalitehokkuuden ja ilmastovaikutusten osalta suhteessa muihin määräyksiin
- Säädösten tulkintaan tarvitaan lisää joustavuutta, suurten kaupunkien yhteinen Rakentamisen Topten-käytännöt
- Konversiohankkeiden toteuttamista tulisi helpottaa ja läpinäkyvyyttä lisätä viranomaisten päätöksenteossa
- Konversiohankkeiden osapuolten vuorovaikutusta ja osaamista tulisi lisätä sääntelyn ja prosessien osalta
- Yhteistyötä kaupunkien, kehittäjien ja konversioprojektien toteuttajien välillä tulisi lisätä:
  - säännöllisiä neuvotteluja
  - yhteistyösopimuksia
  - erityisiä tukiohjelmia konversioprojekteille

Suosituksia

- Konversiomahdollisuuksia tulisi tutkia yksittäisiä hankkeita laajempuna kokonaisuutena, esimerkkinä Helsingin Pitäjänmäki
- Konversioiden kustannustehokkuutta tulisi parantaa:
  - mahdollisuuksia lisärakentamiseen
  - joustoa maankäyttömaksuihin
  - kaupunki mukaan tontin ja ympäristön kehittämiseen vuokratonteilla
- Uudisrakennusten käyttötarkoituksen muutosten mahdollistaminen tulisi huomioida suunnittelussa ja kaavoituksessa, joustava kaavoitus
- Hybridirakennukset, konversiot ja uudisrakentaminen:
  - käyttöasteiden kasvua
  - monimuotoista ja tiivistä kaupunkirakennetta

Linkit aiheeseen

- Julkaisu:
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165186>
- Ympäristöministeriön tiedote:
<https://ym.fi/-/selvitys-kaavoittajien-ja-kiinteistonomistajien-yhteisty-vauhdittaisi-toimistorakennusten-muuttamista-asuin-ja-majoituskayttöön>

Kiitos!

Kalevi Saarela
Team Leader
Architecture, Buildings
kalevi.saarela@ramboll.fi

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL

Mannerheimintie 76

AL

Asuin-, liike- ja toimistorakennusten korttelialue, jossa saa olla liike-, toimisto- ja niihin verrattavia huoneistoja Mannerheimintien varrella enintään 4 400 m² kerrosalaa.

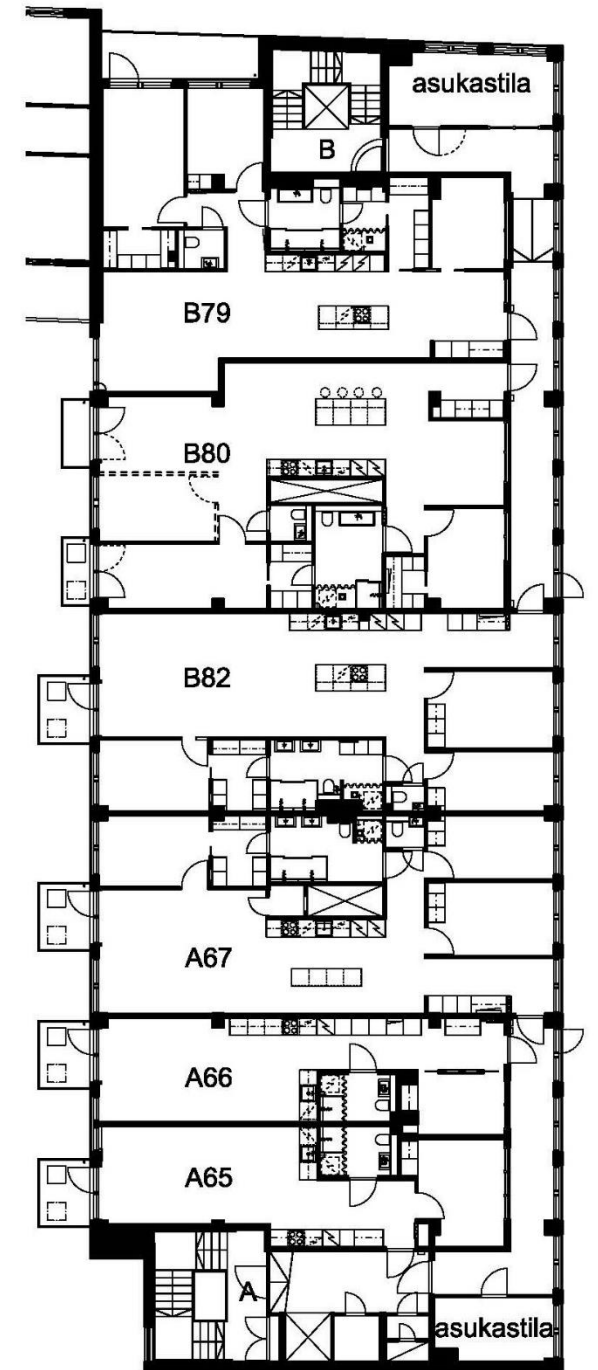
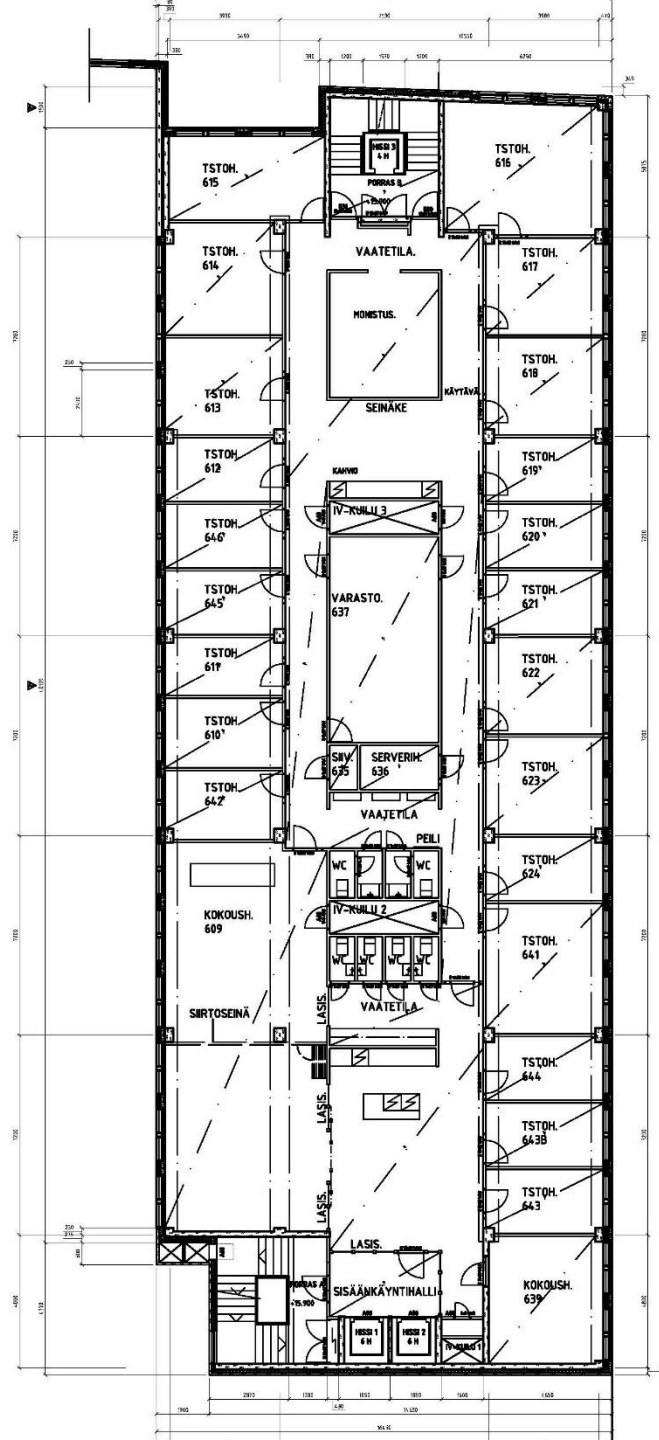
RAKENNE

- Elementtirunko, pilarit ja palkit
- Systemireiät
- Ontelolaatat 265mm
- Ulkoseinät sandwich-elementit
- Runkosyvyys n.16m
- Moduuli 7,2m

RATKAISU

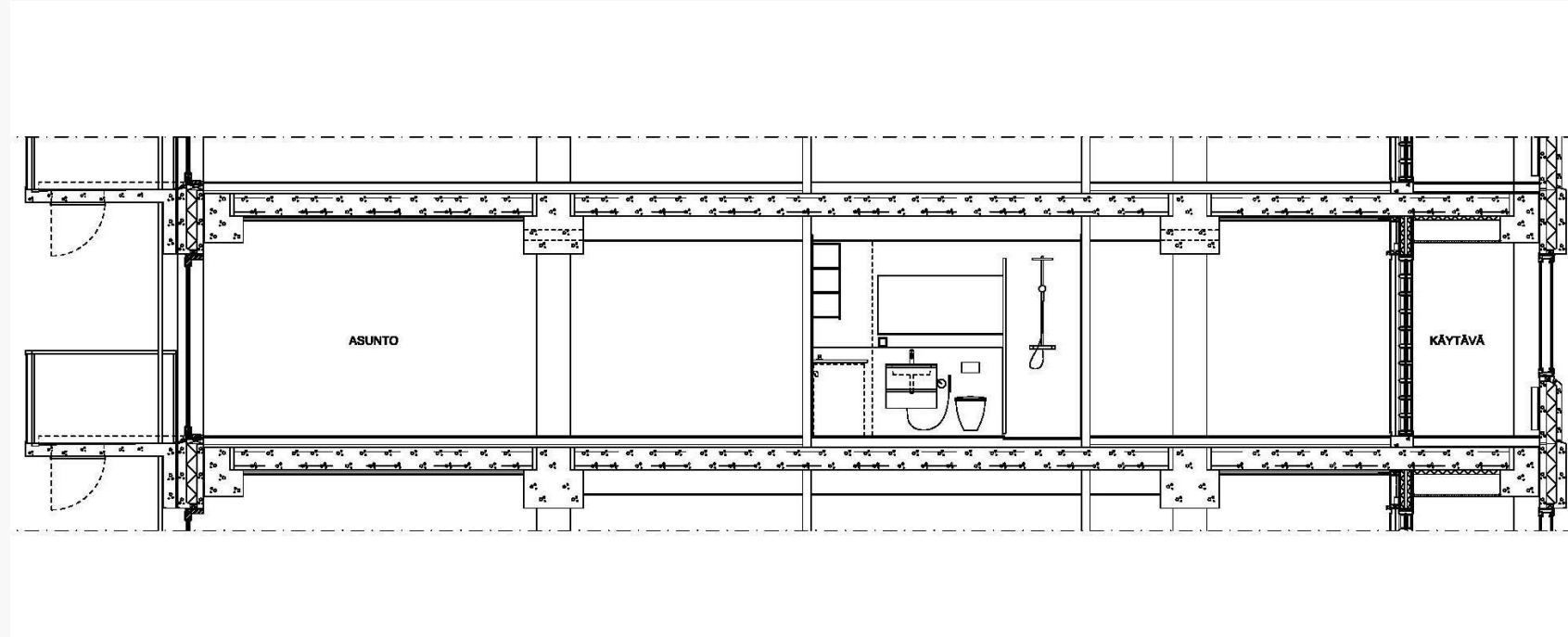
- Asuntojen suuntaus pihan puolelle valon ja melun vuoksi
- Valoa myös sivukäytävän kautta, lasitiiliseinät
- Parvekkeet
- Rakennuksen ulkoisen ilmeen raikastus
- Kaikki tekniikka nykikäytäntöjen mukaan
- Pelastautuminen parvekkeiden kautta omatoimisesti

LEIKKAUS

- Lvi-asennukset ja alakatot keskivyöhykkeellä
- Huonetilat reunoilla
- Korotettu lattia
- Lasitiiliseinä sivukäytävälle
- Kerroskorkeus 3000mm
- Huonekorkeus n.2600mm
- Alaslaskujen kohdalla n.2300mm

ILME

- Toimistotalon runkorakenne saa näkyä ja tuntua
- Asunnon materiaalit kontrastina lämpimiä
- Töölön tunnelman tavoite

TYÖN AIKAISET YLLÄTYKSET

- Vanhan betonin laatu
- Asiakirjojen mukaan K40
- Todellisuus K 25-K30
- Suunnitelmat uusiksi
- Manttelointeja
- Parvekekannatus alhaalta tuetuksi
- Kevennyksiä

MANNERHEIMINTIE 76

Valmistumisvuosi 1979

- Alkuperäinen suunnittelija Matti Hakala
- Bruttoala 4400 br-m² (1-6 krs.)

Peruskorjaus ja muutos

- 2022-2024

Tilaaaja

- newil&bau oy

Arkkitehti

- Arkkitehdit Kirsi Korhonen ja Mika Penttinen Oy

Rakennesuunnittelu

- A-Insinöörit Suunnittelu Oy

LVIA-suunnittelu

- Ramboll Oy

Sähkösuunnittelu

- Ramboll Oy

Paloturvallisuussuunnittelu

- Sitowise Oy

Akustiikkasuunnittelu

- Promethor Oy

Projektinjohtourakoitsija

- Jatke Oy

